[Time : 2.30 Hrs] **[Marks:75]**

N.B:
1. **All question are compulsory.**
2. **Figures to the right indicate full marks.**
3. **Working notes wherever necessary should form part of your answer.**
4. **Calculate figures up to two decimal points wherever required**

Q. 1 A) Select the most appropriate option and rewrite the full sentence (Any Eight) **(08)**

1) Primes cost is nothing but __________.
   - A) Cost of Production
   - B) Cost of Materials only
   - C) Cost of operation
   - D) Total of Direct cost

2) ______________________________is an example of a fixed cost.
   - A) Salary
   - B) Material Cost
   - C) Labour Cost
   - D) Selling Expenses

3) Brand ambassador's fees is an example of __________.
   - A) Factory Overhead
   - B) Administration Overhead
   - C) Selling Overheads
   - D) Finance Cost

4) Goodwill written off decreases ________________.
   - A) Financial Profit
   - B) Costing Profit
   - C) Costing loss
   - D) Liabilities

5) Goods received note is prepared by ___ department
   - A) Purchase
   - B) Stores
   - C) Finance
   - D) Sales

6) Continuous stock ascertaining is done under _________
   - A) Periodic Inventory System
   - B) Perpetual Inventory System
   - C) ABC Analysis
   - D) Stock Reconciliation

A0DB82840191D775DBB84CEC54B74090

7) Storage cost of materials is associated with _________
   - A) Quality Cost
   - B) Labour Cost
   - C) Ordering Cost
   - D) Carrying Cost

8) Merrick's multiple piece rate system comprise of __ rates.
   - A) One
   - B) Two
   - C) Three
   - D) Four

9) ________ is generally distributed in the ratio of number of light points.
   - A) Rent & Rates
   - B) Insurance of Factory
   - C) Heating & Lighting
   - D) Cleaning Materials

10) Attendance time -Job time = -------------
   - A) Overtime
   - B) Standard time
   - C) Actual time
   - D) Idle time

B) State whether the following statements are True or False. (Any Seven) (07)

1) Variable Cost per unit remains the same irrespective of the level of production
2) Tea and lunch time is an example of normal idle time.
3) Process of ascertaining the cost is same as cost control
4) Order for materials is placed once the stock level reaches minimum level.
5) Drawing office salaries is an example of factory overhead
6) Overvaluation of closing stock in financial accounting records decreases the costing profit
7) EOQ stands for Economic Output Quantity
8) Store ledger is an accounting record.
9) Under Emerson's Efficiency System bonus is paid only if efficiency is 100%.
10) Under Taylor's differential plan minimum time wages are assured for each worker

Q. 2 A) Mr. Suzuko, an employee of a company gets following emoluments & benefits: (08)

Particulars	Rs
Basic wages	Rs. 50,000 per month
Dearness allowances	100% of basic
Employees contribution to PF	12% of basic
Employees contribution to ESI	4% of basic
Bonus	20% of basic
Other allowances	Rs. 54,000 p.a

Mr. Suzuko works for 2,400 hours per annum, out of which 400 hours are normal idle time. You are required to calculate effective hourly cost of Mr. Suzuko.

A0DB82840191D775DBB84CEC54B74090

Q. 2 B) **Stock of Material on 1 March 2022 was 2000 Units at RS. 20 per Unit. The following Receipts and Issues were made during the month of March 2022** **(07)**

Receipts :-

7.3.2022 4,000 Units @Rs.11
9.3.2022 6,000 Units @Rs.12
20.3.2022 8,000 Units @Rs.13
30.3.2022 10,000 Units @Rs.14

Issues :

10.3.2022 10,800
25.3.2022 5,200
31.3.2022 10,000

You are Required to Prepare Store Ledger Account under Weighted Average Method

OR

Q. 2 A) The Average annual Consumption of material is 20000 kgs. at a price of Rs. 2 per kg. The storage cost is 16% on average inventory and the cost of placing an order is Rs. 50. **(08)**

Calculate:-

i) Economic order quantity `
ii) Number of order per annum
iii) Time between two consecutive orders.

B) The following are the details as regards to worker Z for Job A and Job B **(07)**

Job	**Time allowed (Hrs)**	**Time taken (Hrs)**
A	30	25
B	30	20

His normal basic rate of wages was Rs. 100/- per hours and his dearness allowances was Rs. 480/- for 48 hours. Calculate the amount payable to him as per:

a. Halsey plan
b. Rowan plan

Q. 3 Amigo Ltd. has 5 departments. Alpha, Beeta & Gama are production departments and Delphi & Enigma are service departments. The actual cost for the year ended 31st March, 2021 are as follows: **(15)**

Element of Cost	**Rs.**
Motive Power	11,000
Lighting	2,000
Stores Overhead	8,000
Staff welfare expenses	30,000
Rent	55,000
Depreciation	75,000
Repairs	15,000

A0DB82840191D775DBB84CEC54B74090

The following further information is also available in respect of these five departments:

Particulars	**Alpha**	**Beeta**	**Gama**	**Delphi**	**Enigma**
Area (Sq.ft.)	900	1,500	300	300	300
No. of workers	50	75	75	25	25
Direct Wages (Rs.)	50,000	75,000	1,00,000	25,000	50,000
Direct Material (Rs.)	80,000	1,60,000	1,60,000	1,20,000	1,20,000
Value of Asset (Rs.)	3,00,000	2,00,000	1,50,000	50,000	50,000
No. of light points	5	8	2	3	2
H.P. of Machine	8	6	4	2	2

Prepare a statement showing Primary Distribution of Overheads

OR

Q. 3 A) From the following information calculate the machine hour rate for the machine (08)

Particulars	Rs
Cost of the machine	5,00,000
Set up charges	40,000
Rent per month	3,000
Lighting for the total area p.a.	36,000
Insurance premium quarterly	1,800
Factory supervisor's salary p.a.	60,000
Expected repairs for the machine p.a.	24,000

Power consumption is 2 units per hour @ Rs. 600 per 1,000 units.
Estimated life of the machine is 10 years with the scrap value of Rs. 90,000 at the end of the 10th year
The machine is expected to run for 25,000 hours in its life time. Machine occupies 3/5th of the total area. Apportion 20% of the factory supervisor's time for the machine

Q. 3 B) Sun ltd. Produces a product which has a monthly demand of 4000 Units. The Product requires a component x which is purchased at Rs. 20 for every finished product. One unit of component is required. The ordering cost is Rs. 120 per order and the holding cost is 10% p.a. (07)

You are required to calculate:-
1) Economic order Quantity
2) Number of Order p.a.

Q. 4 Sarkar Manufacturing Company gives following particulars for the year 2021. (15)

Particulars	**Rs.**
Material	6,25,000
Direct Wages	3,75,000
Administration Overheads (Fixed)	2,50,000
Sales	30,00,000
Profit	10,00,000
Factory Overheads -- Fixed	1,50,000
Factory Overheads – Variable	3,00,000

Selling and Distribution Overheads – Fixed	1,80,000
Selling and Distribution Overheads – Variable	1,20,000

The company is operating at its maximum capacity of 30,000 units in the year 2021. The management decided to increase production capacity to 35,000 units for the year 2022 and estimated that:

a) All variable-expenses would rise by 10%.
b) All fixed overheads will increase by 15%.
c) Selling price would rise to Rs. 125 per unit.

Prepare a statement showing total and per unit cost and profit for the year 2021. Also prepare a statement showing estimated profit for the year 2022 taking into consideration the above changes

OR

Q. 4 **Following is the summarized Profit & Loss Account of Rose & Gulab Industries for the year ended 31st March,2022.** **(15)**

Profit & Loss Account for the Year ended 31st March 2022

Particulars	**Rs.**	**Particulars**	**Rs.**
To Materials Consumed	1,00,000	By sales (6,000 units)	2,40,000
To Wages	37,700	By closing stock (Finished Goods 1,500 units)	33,000
To Factory Expenses	27,300	By Interest on securities	8,500
To Administrative Overheads	26,250	By profit on Sale of Assets	60,000
To Selling & distribution Overheads	48,000		
To Interest on loans	7,000		
To Income Tax	3,750		
To Net Profit	91500		
	3,41,500		**3,41,500**

The cost accounting records for the above period showed the following:

a) Material consumed @ Rs.10 per unit produced.
b) Direct Wages @ Rs.6 per unit produced.
c) Factory Overheads to be calculated @ 25% of Prime Cost
d) Administrative Overheads were absorbed @ Rs.5 per unit produced
e) Selling & Distribution overheads were absorbed @ Rs.7 per unit sold

You are required to prepare the detailed Cost sheet for the year ended 31-03-2022 and a statement of Reconciliation

Q. 5 A) What are the objective of Cost Accounting? **(08)**
B) Explain the advantages of Material Control. **(07)**

OR

Q. 5 Write a Short Note (Any 3) **(15)**

1. Stock levels 2.Idle Time
3. Important of Reconciliation Statement
4. Indirect cost 5. Bin Card

[वेळ : २१/२ तास] **[गुण: ७५]**

सुचना :
१. सर्व प्रश्न अनिर्वाय आहेत.
२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.
३. उत्तरासाठी टाचण आवश्यक असेल तेथे उत्तराचा भाग मानला जाईल.
४. आवश्यकता असेल तेथे अंक दोन दशांशापर्यंत काढा.
५. इंग्रजी भाषेतील प्रश्न प्रमाण मानावेत.

१ अ.सर्वात योग्य विकल्पाची निवड करून संपूर्ण वाक्य पुन्हा लिहा. (**कोणतेही आठ**) ८

१ प्राथमिक परिव्यय काहीही नाही पण..............

अ उत्पादन खर्च ब केवळ मालाची किंमत
क क्रिया किंमत ड .एकूण प्रत्यक्ष खर्च

२ .... हे स्थिर परिव्ययाचे उदाहरण आहे.

अ. वेतन ब. माल परिव्यय
क. मजूरी परिव्यय ड विक्री परिव्यय

३ बोध चिन्हदूताची फी हे...... चे उदाहरण आहे.

अ. कारखाना उपरी परिव्यय ब. प्रशासकीय उपरी परिव्यय
क. विक्री उपरी परिव्यय ड. वित्तीय परिव्यय

४ नावलौकिक निर्लेखण .... घटवतात.

अ. वित्तीय नफा ब. परिव्यय नफा
क. परिव्यय तोटा ड. देयत्ता

५ माल स्विकृत पत्र......... विभागाकडून तयार केले जाते.

अ. खरेदी ब. साठवणूक
क. वित्तीय ड. विक्री

६ सतत साठा मोजदाद हे ... मध्ये केले जाते.

अ. नियमित साठा पध्दत ब. चिरंतन साठा पध्दत
क. अ.ब.क.विश्लेषण ड. साठा समायोजन

७ सामुग्रीची साठवण किंमत .... शी संबंधीत आहे.

अ. गुणवत्ता परिव्यय ब. मंजूरी परिव्यय
क. आदेशित परिव्यय ड. वहन खर्च

८ मेरीक्स गुणोत्तर किंमत दर पध्दतीमध्ये ..... दराचा समावेश आहे.

अ. एक ब. दोन
क. तीन ड. चार

A0DB82840191D775DBB84CEC54B74090

९ .... हे सर्वसाधारण विज बिंदू अनुपातानूसार वितरित केले जातात.

अ. भाडे व दर | ब. कारखान्याचा विमा
क. उष्णता व प्रकाश | ड. माल स्वच्छता

१० उपस्थिती वेळ - कामाची वेळ = ...

अ. आगावू वेळ | ब. परिणाम वेळ
क. प्रत्यक्ष वेळ | ड. निष्क्रिय वेळ

प्र १ ब खालील विधाने सत्य की असत्य आहेत ते सांगा. **(कोणतेही सात)** ७

१ उत्पादनाची पातळी विचारात न घेता प्रति नग परिवर्तनीय किंमत समान असते.

२ चहा आणि दुपारच्या जेवणाची वेळ हे सामान्य निष्क्रिय वेळेचे उदाहरण आहे.

३ किंमत निश्चित करण्याची प्रक्रिया ही खर्च नियंत्रणासारखीच असते.

४ साठा पातळी किमान पातळीवर पोहचल्यानंतर मालासाठी आदेश दिला जातो.

५ रेखाचित्र कार्यालय पगार हे कारखाना उपरी परिव्ययाचे उदाहरण आहे.

६ आार्थिक लेखा नोंदीमध्ये शिल्लक साठव्याच्या अधिक आकारणीमुळे परिव्यय नफा कमी होतो.

७ लाभदायक आदेश संख्या म्हणजे आर्थिक उत्पादन प्रमाण.

८ साठा खतावणी हे लेखाकर्म नोंद आहे.

९ इमर्सन कार्यक्षमता प्रणाली अंतर्गत बोनस केवळ १००% कार्यक्षमता असल्यासच दिला जातो.

१० टेलरच्या भिन्न योजनाअंतर्गत प्रत्येक कामागरासाठी किमान वेळेचे वेतन निश्चित केले जाते.

प्र २ अ मि सुझुको हा एक कंपनीचा कर्मचारी आहे, त्यास खालील प्रमाणे देयके व फायदे मिळतात. ८

तपशिल	**रूपये**
मूळ वेतन	रू. ५०,००० दरमहा
महागाई भत्ता	मूळ वेतनाच्या १००%
कर्मचा—यांचे भविष्य निर्वाहनिधी मधील अंशदान	मूळ वेतनाच्या १२%
कर्मचा—यांचे राज्य विमामध्ये अंशदान	मूळ वेतनाच्या ४%
बोनस	मूळ वेतनाच्या २०%
इतर भत्ते	वार्षिक रू. ५४,०००

मि. सुझको वर्षात २४०० तास काम करतो. त्यापैकी ४०० तास साधारण निष्क्रिय वेळ आहे. तूम्ही मि. सुझुको याची परिणामकारक तासी परिव्यय काढा.

प्र. २ ब.१ मार्च २०२२ रोजी मालसाठा रू. २० प्रतिनग प्रमाणे २०००नग होता. मार्च २०२२ मध्ये खालीलप्रमाणे आवक व वितरण झाले आहे. ७

आवक

७.३.२०२२	४०००नग	दरप्रति नग रू.११
९.३.२०२२	६०००नग	दरप्रति नग रू.१२
२०.३.२०२२	८०००नग	दरप्रति नग रू.१३
३०.३.२०२२	१०,०००नग	दरप्रति नग रू.१४

वितरण

१०.३.२०२२	१०,८००नग
२५.३.२०२२	५,२००नग
३१.३.२०२२	१०,०००नग

तुम्ही साठा खतावणी खाते भारांकित सरासरी पध्दतीने तयार करा.

किंवा

प्र २ अ.वार्षिक सरासरी मालाचा वापर प्रति किलो रू २प्रमाणे २०,००० किलोचा आहे. साठवूणक खर्च सरासरी साठयाच्या १६% आणि आदेश नोदंणीकरिता रू.५०प्रतिआदेश खर्च आहेत. वरील माहिती वरून काढा. ८

१. लाभदायक आदेश संख्या
२. वर्षभरातील आदेश संख्या
३. दोन आदेशातील कालावधी

प्र.२ ब. कामगार Z चा A व B कामाबाबतचा तपशिल खालीलप्रमाणे आहे. ७

काम	**दिलेला वेळ**	**घेतलेला वेळ**
A	३० तास	२५ तास
B	३० तास	२० तास

त्याचा साधारण मूळ मजूरी दर प्रतिदिन ८ तासास रू.१०० आणि त्याचा महागाई भत्ता ४८ तासाकरिता रू. ४८० होता. त्याला दिली जाणारी मजूरी पुढील योजनेनूसार काढा.

अ. हॅल्से योजना ब. रोवन योजना

प्र. ३ अमिगो लि. चे पाच विभाग आहेत. अल्फा, बीटा व गॅमा हे उत्पादन विभाग आणि डेल्फी व इनीग्मा हे सेवा विभाग आहेत. ३१ मार्च २०२१ अखेरचा वास्तविक खर्च खालीलप्रमाणे आहे. १५

A0DB82840191D775DBB84CEC54B74090

खर्चाचे घटक	रूपये
प्रेरक शक्ती	११,०००
प्रकाश योजना	२,०००
साठवणूक उपरी परिव्यय	८,०००
कर्मचारी कल्याण खर्च	३०,०००
भाडे	५५,०००
घसारा	७५,०००
दुरूस्ती	१५,०००

पाच विभागाच्या संदर्भात पुढील माहिती देखील उपलब्ध आहे.

तपशिल	अल्फा	बीटा	गॅमा	डेल्फी	इनीग्मा
क्षेत्र चौ.फूट	९००	१५००	३००	३००	३००
कामगार संख्या	५०	७५	७५	२५	२५
प्रत्यक्ष मजूरी (रू)	५०,०००	७५,०००	१,००,०००	२५,०००	५०,०००
प्रत्यक्ष माल (रू)	८०,०००	१,६०,०००	१,६०,०००	१,२०,०००	१,२०,०००
संपत्ती मूल्य (रू)	३,००,०००	२,००,०००	१,५०,०००	५०,०००	५०,०००
विज बिंदू संख्याा	५	८	२	३	२
यंत्राची अश्वशक्ती	८	६	४	२	२

उपरी परिव्वयाचे प्राथमिक विवरणपत्र तयार करा.

किंवा

प्र.३ अ.खालील माहीतीच्या आधारे यंत्राचा तासी दर काढा ८

तपशिल	रूपये
यंत्राची किमंत	५,००,०००
उभारणी शुल्क	४०,०००
दरमहा भाडे	३,०००
एकूण क्षेत्राचा वार्षिक विजेचा खर्च	३६,०००
तिमाही विमा हप्ता	१,८००
कारखाना पर्यवेक्षक वार्षिक वेतन	६०,०००
यंत्राचा वार्षिक अपेक्षित दुरूस्ती खर्च	२४,०००

वीज वापर प्रति तास २ युनिट रूपये ६०० प्रति १००० युनिट आहे. १०वर्षाच्या शेवटी रूपये ९०,००० भंगार मूल्यासह यंत्राचे अंदाजे आयुष्य १० वर्षे आहे. यंत्र त्याच्या आयुष्यात २५००० तास

A0DB82840191D775DBB84CEC54B74090

चालणे अपेक्षित आहे. यंत्र एकूण क्षेत्रफळाच्या ३/५ जागा व्यापते. यंत्राकरिता कारखाना पर्यवेक्षक त्याचा २०% वेळ देत आहे.

प्र ३ ब. सन लिमिटेड उत्पादन करते त्यांची मासिक मागणी ४०००युनिटस आहे. उत्पादनास एक घटक आवश्यक आहे. जो प्रत्येक तयार उत्पादनासाठी २० रूपयांना खरेदी केला जातो घटकांचे एकक आवश्यक आहे. आदेशाची किमंत प्रति आदेश रूपये १२०आहे. धारण खर्च हा १०% प्रतिवर्ष आहे. तूम्ही पुढील बाबींची गणना करा.

१. लाभदायक आदेश संख्या
२. वर्षाभरातील आदेश संख्या

प्र ४ सरकार उत्पादन कंपनी वर्ष २०२१ करिता खालील तपशिल देत आहे. १५

तपशिल	**रूपये**
माल	६,२५,०००
प्रत्यक्ष वेतन	३,७५,०००
प्रशासकीय उपरी परिव्यय (स्थिर)	२,५०,०००
विक्री	३०,००,०००
नफा	१०,००,०००
कारखाना उपरी परिव्यय (स्थिर)	१,५०,०००
कारखाना उपरी परिव्यय (बदलते)	३,००,०००
विक्री व वितरण उपरी परिव्यय (स्थिर)	१,८०,०००
विक्री व वितरण उपरी परिव्यय (बदलते)	१,२०,०००

कंपनी २०२१ मध्ये तिच्या कमाल ३०,००० युनिट क्षमतेवर कार्यरत आहे. व्यवस्थापनाने ते २०२२ सालासाठी उत्पादन क्षमता ३५००० युनिटपर्यत वाढवण्याचा निर्णय घेतला आणि त्याचा अंदाज पुढीलप्रमाणे लावला आहे.

अ. सर्व बदलते खर्च १०% वाढतील.
ब. सर्व स्थिर उपरी परिव्यय हे १५% वाढतील.
क. विक्री किंमत प्रति युनिट रू.१२५ पर्यत वाढेल.

वर्ष २०२१ साठा एकूण आणि प्रति युनिट खर्च व नफा दर्शविणारे विवरण विवरण पत्रक तयार करा. बदल विचाारात घेवून २०२२ वर्षासाठी अंदाजे नफा दर्शविणारे एक परिव्यय विवरण पत्रक देखील तयार करा.

A0DB82840191D775DBB84CEC54B74090

किंवा

प्र ४ ३० मार्च २०२२ रोजी वर्षासाठी रोझ व गुलाब इंडस्ट्रीजच्या नफा तोटयाच्या सांराश खालीलप्रमाणे आहे. **१५**

नफा तोटा खाते

३१ मार्च २०२२ अखेर

तपशिल	**रूपये**	**तपशिल**	**रूपये**
माल वापरला	१,००,०००	विक्री ६००० नग	२,४०,०००
मजूरी	३७,७००	शिल्लक साठा	
कारखाना खर्च	२७,३००	(तयार माल १५०० नग)	३३,०००
प्रशासकीय उपरी परिव्यय	२६,२५०	प्रतिभूती वरील व्याज	८,५००
विक्री व वितरण उपरी परिव्यय	४८,०००	संपत्ती विक्रीवरल नफा	६०,०००
कर्जावरील व्याज	७,०००		
आयकर	३,७५०		
निव्वळ नफा	९१,५००		
	३,४१,५००		**३, ४१,५००**

वरील कालावधीसाठी परिव्यय लेखाकर्म नोंदी खालीलप्रमाणे दर्शवितात.

अ. उत्पादनाकरिता मालाचा वापर रूपये १० प्रति युनिट.

ब. प्रत्येक्ष मजूरी रूपये ६ प्रति युनिट.

क. कारखाना उपरी परिव्यय हे प्राथमिक परिव्याच्या २५% काढा.

ड. प्रशासकीय उपरी परिव्यय उत्पादन केलेल्या प्रति युनिट रू ५ दराने घेतले जातात.

इ. विक्री व वितरण उपरी परिव्यय विक्री नगांच्या रू. ७ प्रमाणे घेतले जातात.

तूम्हाला ३१ मार्च २०२२ रोजी संपलेल्या वर्षासाठी तपशिलवाट परिव्यय पत्रक आणि समायोजन विवरणपत्रक तयार करायचे आहे.

प्र ५ अ. परिव्यय लेखाकर्माची उद्दीष्टे कोणती आहेत? ८

ब. माल नियंत्रणाचे फायदे स्पष्ट करा ७

किंवा

प्र ५ टिपा लिहा कोणत्याही तीन **१५**

१ साठापातळी.

२ निष्क्रिय वेळ.

३ समायोजन पत्रकाचे महत्तव.

४ अप्रत्यक्ष खर्च.

५ बीन कार्ड.

****

A0DB82840191D775DBB84CEC54B74090